

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 16/09-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 21. októbra 2009 vo veci návrhu Krajského súdu v Banskej Bystrici, zastúpeného predsedníčkou senátu JUDr. D. M., na začatie konania o vyslovení nesúladu § 151g ods. 1 a 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

1. Späťvzatie návrhu **n e p r i p ú š ť a .**
2. Návrh Krajského súdu v Banskej Bystrici **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 30. októbra 2007 doručený návrh Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej aj „navrhovateľ“ alebo „krajský súd“) na začatie konania o vyslovení nesúladu § 151g ods. 1 a 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“) s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“).

Z návrhu vyplynulo, že navrhovateľ ho podal v súvislosti s konaniami vedenými krajským súdom pod sp. zn. 23 S/116/2005, sp. zn. 23 S/184/2005, sp. zn. 23 S/283/2005 a sp. zn. 23 S/284/2005 v právnych veciach žalobcu JUDr. J. B., R. (ďalej len „žalobca“), proti odporcovi Slovenskej republiky – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“).

Navrhovateľ okrem iného uviedol:

„Okrem iných dôvodov, žalobca v žalobách namietal nesprávny postup žalovaného, keď mu nemal byť priznávaný príplatok za výkon funkcie sudcu podľa zákona č. 586/2004 Z. z., ale mal byť ponechaný príplatok k dôchodku podľa pôvodného znenia zákona č. 385/2000 Z. z. po zohľadnení 40 rokov započítateľného výkonu funkcie sudcu. Tvrdil, že príplatky za výkon funkcie sudcu podľa zákona č. 586/2004 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť od 01. 01. 2005, možno priznať len tým sudcom, ktorým bol priznaný dôchodok po účinnosti tohto zákona. Rozhodnutie o priznaní príplatkov k dôchodku, ktoré sa stali právoplatnými, už nemožno meniť, lebo zákon č. 586/2004 Z. z. takúto úpravu neobsahuje a takýto postup by bol v rozpore s uznávanou zásadou zákazu retroaktivity účinnosti zákona. V aplikácii uvedených retroaktívnych a tým aj protiústavných zákonov vidí žalobca nezákonnosť žalobami napadnutých rozhodnutí, ktoré žiadal zrušiť a vec vrátiť žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2 O. s. p.

Krajský súd v Banskej Bystrici uzneseniami v konaniach č. k. 23 S/116/2005-23, č. k. 23 S/184/2005-17, č. k. 23 S/283/2005-22, č. k. 23 S/284/2005-21 všetky zo dňa 10. 08. 2006 prerušil konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. na čas do právoplatného skončenia konania pred Ústavným súdom SR vedenom o návrhu Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. PL. ÚS 10/06. Rozhodol tak po zistení zo svojej rozhodovacej činnosti, že Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní 23 S/133/05 a 23 S/145/05 podal návrh na Ústavný súd SR na začatie konania podľa článku 125 ods. 1 písm. a) Ústavy SR o nesúlade § 263a ods. 5 zákona č. 586/2004 Z. z. s článkom 1 ods. 1 Ústavy SR majúci za to, že zákonom č. 586/2004 Z. z. bol obdobným spôsobom zmenený a doplnený jednak zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry (§ 134 ods. 1 písm. a, b zákona č. 154/2001 Z. z., § 263a - prechodné ustanovenia k úpravám účinným

od 01. 01. 2005) a jednak zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich [§ 95 ods. 1 písm. a), b), § 151f a 151g - prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01. 01. 2005]. Súd prerušil konanie podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. majúc za to, že pred Ústavným súdom prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu vzhľadom na podobnosť právnej úpravy ohľadom príplatku k dôchodku sudcu a prokurátora, ktorý bol zmenený na príplatok za výkon funkcie sudcu a prokurátora.“

Navrhovateľ cituje relevantné ustanovenia zákona č. 385/2000 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 [§ 95 ods. 1 písm. a) a b) a § 95 ods. 3] poukazujúc na to, že podľa čl. I zákona č. 586/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z., boli okrem iného zmenené aj tieto citované ustanovenia s tým, že „*príplatok k dôchodku sa zmenil na príplatok za výkon funkcie sudcu.*

Paragraf 151 zákona o sudcoch a prísediacich bol doplnený o § 151f a 151g, prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01. 01. 2005.

Podľa § 151f ods. 1, 2 citovaného zákona, výška príplatku za výkon funkcie sudcu je v roku 2005 1 % z priemerného platu sudcu a v roku 2006 0,9 % z priemerného platu sudcu.

Podľa § 151g ods. 1 citovaného zákona, právo na príplatok k dôchodku, ktoré vzniklo sudcovi do 1. januára 2005 a ktoré k tomuto dňu trvá, sa mení dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na právo na príplatok za výkon funkcie sudcu.

Podľa § 151g ods. 3 citovaného zákona, sudca, ktorý splnil podmienky nároku na výplatu príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu do 1. januára 2005 a jeho nárok ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona trvá, má od účinnosti tohto zákona nárok na výplatu príplatku za výkon funkcie sudcu vo výške určenej podľa tohto zákona; na účely určenia výšky príplatku sa do času výkonu funkcie sudcu započíta celá prax, ktorá bola započítaná na účely príplatku k dôchodku podľa doterajších predpisov.“

Na základe uvedených skutočností krajský súd navrhol, „*aby námietku nesúladu § 151g ods. 1 a § 151g ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z., ktoré boli doplnené zákonom č. 586/2004 Z. z., s článkom 1 ods. 1 Ústavy SR prijal Ústavný súd SR na ďalšie konanie*“.

Pretože návrh krajského súdu nespĺňal všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania o súlade právnych prepisov, ústavný súd ho 26. augusta 2008 vyzval na odstránenie jeho nedostatkov, ako aj jeho doplnenie.

V nadväznosti na to navrhovateľ podaním z 23. septembra 2008 doručeným ústavnému súdu 30. septembra 2008 oznámil, že *«návrh doručený Ústavnému súdu Slovenskej republiky dňa 30. 10. 2007 o nesúlade „§ 151g ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. a § 151g ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z., ktorý bol doplnený zákonom č. 586/2004 Z. z. s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“... týmto podaním podľa § 96 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 31a zákona č. 38/1993 Z. z. berie... v celom rozsahu späť»*.

V závere tohto podania navrhovateľ uviedol, že keďže po podaní návrhu ústavnému súdu zistil, *„že vo veciach predmetných žalôb nie je súdom miestne príslušným (§ 246a ods. 1 O. s. p. v znení platnom ku dňu podania žalôb), postupuje veci podľa § 250d ods. 2 O. s. p. uzneseniami zo dňa 11. 09. 2008 príslušnému Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie, potom, čo súd rozhodol o pokračovaní v prerušených konaniach podľa § 111 ods. 2 O. s. p.“*.

Ústavný súd následne zistil, že vzhľadom na nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením vecí predložil ich podľa § 105 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na rozhodnutie o miestnej príslušnosti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý uzneseniami sp. zn. 1 Sžo 21/2009, sp. zn. 1 Sžo 22/2009, sp. zn. 2 Sžo 18/2009 a sp. zn. 2 Sžo 19/2009 z 30. marca 2009 vyslovil, že miestne príslušným je krajský súd, a v nadväznosti na to mu boli 20. apríla 2009, resp. 19. mája 2009 vrátené na ďalšie konanie všetky spisy v právnych veciach žalobcu. Vo veciach vedených pod sp. zn. 23 S/116/2005 a sp. zn. 23 S/184/2005 boli neskôr konania zastavené.

Na výzvu ústavného súdu z 12. mája 2009 krajský súd v podaní doručenom ústavnému súdu 29. mája 2009 okrem iného uviedol, že vzhľadom na rozhodnutie najvyššieho súdu o otázke miestnej príslušnosti *„trvá potreba rozhodnutia Ústavného súdu SR o nesúlade vymenovaných ustanovení Zákona o sudcoch a prísediacich s čl. 1 ods. 1*

Ústavy SR, ktorý návrh už bol Ústavnému súdu SR podaný v súvislosti s rozhodovacou činnosťou súdu. Na základe uvedeného súd zaujíma aktuálne stanovisko, že naďalej netrvá na späťvzatí návrhu. V prípade, že je možné zo strany Ústavného súdu SR opomenúť účinky späťvzatia návrhu, navrhujeme, aby Ústavný súd SR pokračoval v konaní o nesúlade podľa návrhu súdu zo dňa 16. 10. 2007. Ak to nie je možné, navrhujeme Ústavnému súdu SR, aby toto podanie považoval za nový návrh na konanie o nesúlade § 151 g ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. a § 151g ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z., ktorý bol doplnený zákonom č. 586/2004 Z. z. s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR s tým, že obsah návrhu (odôvodnenie) je rovnaký, ako pôvodný návrh s výnimkou, že už nie je podaný aj v súvislosti s rozhodovacou činnosťou vo veciach 23 S/116/2005 a 23 S/184/2005, nakoľko tieto konania boli zastavené. K samotnému späťvzatiu pôvodne podaného návrhu súd dodáva, že k nemu došlo z dôvodu, že súd zistil, že žalobca podal žaloby na nepríslušnom súde, predpokladajúc, že po postúpení veci a preskúmaní včasnosti podaných žalôb by príslušný súd sám vyhodnotil potrebu rozhodovania Ústavného súdu SR o predmetnom nesúlade zákona s Ústavou SR a podľa toho urobil kroky voči Ústavnému súdu SR.“.

Navrhovateľ zároveň upravil petit návrhu dožadujúc sa, aby ústavný súd „rozhodol, že ustanovenie § 151g ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. a § 151g ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z., ktorý bol doplnený zákonom č. 586/2004 Z. z., nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR“.

II.

1. Navrhovateľ vzal, ako už bolo uvedené, podaním z 23. septembra 2008 svoj návrh na začatie konania v tejto veci späť, čo odôvodnil tým, že po podaní návrhu ústavnému súdu zistil, že vo veciach predmetných žalôb nie je súdom miestne príslušným. Nadväzne na to postúpil veci podľa § 250d ods. 2 OSP uzneseniami z 11. septembra 2008 Krajskému súdu v Bratislave. Pretože mu medzičasom boli veci vrátené na ďalšie konanie, podaním doručeným ústavnému súdu 29. mája 2008 oznámil, že „naďalej netrvá na späťvzatí návrhu“, a v prípade, že by účinky späťvzatia nebolo možné opomenúť, navrhol, aby

ústavný súd pokračoval v konaní podľa jeho pôvodného návrhu, alternatívne, aby toto jeho podanie považoval za nový návrh.

Ústavný súd v uznesení č. k. PL. ÚS 14/02-76 z 23. januára 2003, ktorým späťvzatie návrhu nepripustil, predovšetkým zdôraznil, že nie je povinný späťvzatie návrhu navrhovateľom pripustiť a konanie zastaviť, ale rozhodnutie závisí od jeho úvahy, pričom dospel k názoru, že rešpektovanie vôle navrhovateľa, teda dispozičnej zásady, v konaní pred ústavným súdom by išlo na úkor ochrany ústavnosti v zmysle čl. 124 ústavy.

Ochranu ústavnosti poskytovanú ústavným súdom treba chápať materiálne. To okrem iného znamená, že v prípade späťvzatia návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov musí brať ústavný súd prioritne zreteľ na to, či ústavný problém možného nesúladu právnych predpisov aj po späťvzatí návrhu stále trvá a záujem na ochrane ústavnosti vyžaduje jeho vyriešenie. Navyše je v okolnostiach daného prípadu potrebné zohľadniť aj to, že dôvod, ktorý viedol navrhovateľa k späťvzatiu jeho návrhu, medzičasom pominul.

Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd musí v konaniach, v súvislosti s ktorými sa na ústavný súd obrátil na posúdenie oprávnenosti nárokov uplatňovaných žalobcom, aplikovať znenie napádaného právneho predpisu, dospel ústavný súd k názoru, že z ústavnoprávneho hľadiska (čl. 124 ústavy) je potrebné trvať na pokračovaní v predmetnom konaní, a preto rozhodol o späťvzatí návrhu tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

2. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy rozhoduje ústavný súd o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až písm. f) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, pričom skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť bez ústneho pojednávania.

Z citovaného čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy vyplýva, že je v právomoci ústavného súdu preskúmať súlad zákonov s ústavou. Okruh aktívne legitimovaných osôb na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov v nadväznosti na čl. 130 ods. 1 ústavy ustanovuje § 18 ods. 1 písm. a) až písm. f) a § 19 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že návrh v zastúpení krajského súdu podala predsedníčka senátu JUDr. D. M. v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou vo veciach vedených krajským súdom pod sp. zn. 23 S 283/2005 a sp. zn. 23 S 284/2005, návrh teda podala oprávnená osoba, pričom v súlade s § 109 ods. 1 písm. b) druhou vetou OSP bolo uvedené konanie uzneseniami krajského súdu č. k. 23 S 283/2005-52 a č. k. 23 S 284/2005-46 z 28. mája 2009 prerušené. Predmetné uznesenia nadobudli právoplatnosť 23. júna 2009.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval návrh navrhovateľa na neverejnom zasadnutí pléna a dospel k názoru, že návrh spĺňa náležitosti ustanovené v § 20 a § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ako aj procesné podmienky, za ktorých ústavný súd môže vec prerokovať a rozhodnúť o nej. Na základe týchto skutočností ústavný súd rozhodol o prijatí návrhu na ďalšie konanie (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2009